

MULTATULI'S PORTRETTE

DOOR E. DU PERRON

Aan Dr Julius Péé.

HOE zag Multatuli eruit? — Uit een dozijn portretten en enige beschrijvingen van tijdgenoten kan men een korte samenvatting geven. Hij was eerder klein dan groot maar leek langer dan hij was, door zijn tengerheid. Lenig en vlug van beweging, ook later nog. Hij was bleek, zeer blond en had fletse ogen die soms vonken konden schieten, met donkere kringen en wallen eronder. Men mag hem knap noemen, hoewel neurastenie en ellende hun sporen op hem achterlieten.

Ondanks een praatje erover van prof. Valckenier Kips,¹ een jeugdportret van Multatuli bezitten wij niet. Het portret dat hem weergeeft op jeugdige leeftijd, is dat, gemaakt gedurende zijn europees verlof; hij is daarop drie-en-dertig, en draagt er een puntbaard, die hem ouder maakt dan op zijn latere portretten. Kurieus dat dit portret, het enige dat hem weergeeft als assistent-resident, — het gaat ongeveer drie jaar vooraf aan de „Lebak-zaak”, — eerst bekend werd na zijn dood, want de eerste publikatie ervan had plaats in het herdenkingsnummer van *De Dageraad* in zijn sterfjaar (1887) en in de vorm van een tekening door G. H. C. Overman naar de oorspronkelijke foto op glas. Het is het portret dat men hier gepubliceerd vindt als nr 1.

Mimi — Multatuli's tweede vrouw, geboren Hamminck Schepel, de uitgeefster van zijn brieven — schrijft hiervan² „dat hij in zijn verloftijd op reis in Duitschland een portret had laten maken, dat hij aan Tine (zijn eerste vrouw) zond, maar de plaat kwam gebroken aan”. Zij tekent erbij aan dat het een daguerreotype was en dat deze portretten altijd op glas genomen werden. „Gezien heb ik dat portret vroeger niet. Maar toen in 1887 de *Dageraad* een afbeeldsel van Multatuli uitgaf, geteekend door den heer Overman naar een oud portret, wist ik terstond dat dit was naar de bewuste daguerreotype. De heer Overman zelf kwam het mij toonen, maar

1. Tekening van Overman naar daguerreotype van 1853